

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj IX.

V Ljubljani 19. ročnika 1856.

List 25.

Pismo g. Mat. Kirchner-ja, apost. misijonarja v Afriki do g. J. Volčiča, duhovniga pomočnika v Semiču.

Hvaljen bodi Jezu Krist!

Preljubi Janez!

Ravno ko sim pridjano pismo našiga prijatla Jerana skončal, je, mende zavoljo vremenske posebnosti huda kolerica, ta strašna šiba Gospodova, hudo divjati jela. To pot je posebno črne sužnje napadala, Turkov le malo; naših Evropejcev, ki so večidel na popotvanji, nobeden ni zbolel. V misijonu ni bilo hudiga; samo verli zidar Juen, po merzlici še slab, zbolil, in drugo nedeljo po veliki noči o poldne pokliče g. Gastnerja; kuga je bila tako hudo ga prijala, da je bila vsa pomoč zastonj.

Z vso udanostjo v Božjo voljo prosi in prejme presv. Zakramente z zares veliko pobožnostjo in na večer ob pol desetih umerje. Drugi dan napade bolezen prav hudo eniga naših zamurčikov, Ulriha, in že sim mislil, da bo mogel umreti. Spovem ga in podelim mu tudi sv. kruh večniga življenja, kteriga je o tej resnobni uri pervikrat prejel. Nisim se mogel premagati, solze so me polile, viditi, kako je z umirajočim očesam poln zaupanja, hrepence gledal po presv. Telesu Jezusa Kristusa in na britko martro. Že sim ga gledal v duhu v družbo angelov vzetiga, in hvalo nebeškiga Jagujeta prepevajočiga; pa nebeški Oče je mende drugač sklenil. Dans 10. mal. travna je že četerti dan, da se mu boljša.

Delapust sv. treh kraljev je bil za naš misijon zares vesel, imeniten dan. Ta dan so bile 3 odrašene zamurke in 5 deklic, po sv. kerstu v družbo sv. cerkve vzete, ko so bile popred v štirih mescih v sv. resnicah podučene. Jest sim bil tako srečen, da mi je bilo pripušeno to sveto opravilo, ker so bile večidel moje učenke. Imeniten dan je bil ta, o katerim je voda sv. gnade čez te hčere srednje Afrike iz rodov Dinha, Galla in Čiur tekla, ter tako prihodnjiga kersanskiga življenja zastavo pričela. Ena teh je zdaj zaročena z bogatim katoliškim Sircam, kteriga sužnja je bila popred in zdaj je lepota svoje družine in kras naše občine. Ime ji je zdaj Marija Margareta, in vredna je teh imen zavoljo žive vere, goreče molitve, velike ponižnosti; pa se tudi hvaležno skazuje do svojiga nebeškiga Zveličarja, ki jo je iz zaničevane uboge sužnje v kersansko gospodinjno spremenil. Njena vera in njena pokoršina do cerkve je velika. Dve deklici, ki ste bile sužnje, je k enaki sreči pripeljala, ker ju je v svetih resnicah podučevala in zdaj kot mati za nju skerbi. Ena je Marija Magdalena, druga pa Eva Terezija, ki zdaj z drugimi vred k sv. nauku za spoved in sv. obhajilo pridno hodite. Tudi že vlni kersena Marija, zdaj žena našiga dobrega zdravnika Dr. Alfreda Penneja pošilja prav brihtno deklico (Galla) k kersanskemu nauku, ki je bila tudi kersena in ji je Marija ime. Druge kersenke so naše odkupljence. Med njimi je tudi Marijam, od ktere sim

Ti zadnjič pisal, iz rodu Jur, ki vse tovaršice presega. Ime ji je Marija Ana in je hči tistih blagih neznanih dobrotnikov, ki so pri Vas po „Zgodnji Danici“ svoje darove skladali. Mislim, da jih bote kmalo več imeli. — Visoka čast, gosp. Provikar so jo seboj k sv. Križu vzeli, kjer je doma; in tam bo ostala, dokler je ne bodo nune, ki bodo v Hartum prišle, zopet nazaj vzele. Obljubila je svoje črne sestrice, ki se nič od ljubiga Jezusa ne vedo v sv. veri podučevati in jim prav veliko pripovedovati od sreče, ki jo otrok Jezusa Kristusa vživa. Že tu je kazala čeznavadno urnost v podučevanju družih. Podobe sv. pisma je drugim kaj lepo razlagala in povsod svoje opomine pristavljala.

Druge tri kersenke so bile: Hadmalla od Šate na Beli reki, okoli 20 let stara; ime ji je Agata Franciška (zavoljo svojiga učenika Franciška, ki je bil popred Mahomedanec, zaj pa je naš ud, in je vse tri kersanskiga nauka učil). Brili od rodu Galla, mende 15 let stara, zdaj Katarina in Fadlvasea iz Darhur zdaj Ana. Vse tri so pri misijonu pa ne ko sužnje, ampak ko sestre. Ano pač lahko imenujemo misijonsko staro mater, ker je čez 70 let stara, in po pravici se lahko reče, da je na konec svojiga življenja v novo življenje prerajena bila. Z vertam v Hartumu je bila kupljena, zakaj ko sužnja je med orodje šteta bila. Zdaj pa je prosta, bolj kot kraljice njeniga rodu, odkupljena z drago ceno, s kervijo Sinu človekoviga. Otročja molitev rešene starke je tako ginljiva, da mora oblake predreti, ko namreč moli za tisto blago dušo, ki je za njo denar vložila. (Misij. nazn. štev. 21 od 853—54.) Agata in Katarina ste hčeri štev. 21, e in d. Hvala Bogu za začetek, ki je bil nad temi ženskimi storjen! — Kapela za ženske dobro napreduje s pomočjo dobrotnikov, tako da bodo nune, ko v Hartum pridejo, že vse pripravljeno imele in s pomočjo Božjo in z darovi usmiljenih Evropejcev bo veselo šlo naprej.

Skrinjo suhiga sadja, ktero si nam lansko leto poslal, pa je nekje zaostala bila, smo dobili; prav dobro je bilo ter vse ohranjeno in kej si nam postregel, le škoda da bo skorej prazna; pač radi bi še imeli kej taciga. —

Bog poplačaj obilo dobroserčnim Horjuljcam, ki so misijonarjem v vroči Afriki hudo žejo tolažili! „Žejni sim bil, in ste mi dali piti“, ko bi se pač kdo blizu Ljubljane usmilil in bi nekoliko suhiga sadja nabral in še v Hartum poslal! Prosim v imenu misijonarjev. — Janez.

Izhodnja Indija in katoliška cerkev.

Spisal Valentin Sežun.

(Dalje.)

Nova zarija je katoliški cerkvi v Indii posijala, ko je prišel l. 1542 sv. Francišk Ksaverjan in z njim in za njim veliko družih Jezuitov v Indijo sv. evangeli oznanovat. Sv. Francišk se je trudil napred portugalske seljake v mestu Goi, ki so silno razuzzdano živeli, poboljšati; in njegov trud ni bil zastonj. Po otrocih in sužnikih, ktere je z zvon-

čikam po mestnih ulicah k sebi klical in jih keršanskiga nauka učil, in s svojim perljudnim obiskovanjem bolnišnic in ječ si je bil pot odperl do odraslih, kateri so v 5 mesecih bili kakor prerojeni. Iz Goe je sv. Francišk šel k rodu Paravškemu ob poldnevni bregu, katerih je bilo sicer nekdanj veliko keršenih, potlej pa so spet v malikovanje se povernili. Tukaj je sv. mož v enim letu toliko duš Kristusu pridobil, da je mogel pri podeljevanju sv. kersta večkrat počivati zavoljo prevelike trudnosti rok in jezika. Kadar so bili Paravei zadosti v veri uterjeni, jim je Francišk druge misijonarje dal in nekatere paravške mladenčce v Goansko semenišče pripravil, da bi se tam bogoslovstva učili. Sam pa je šel peš v deželo Travankorsko tudi tukaj bander Jezusa Kristusa zastavit; in tukaj je že prvi mesec svojiga pridigovanja kerstil 10.000 malikovavcov. Postavljenih je bilo 45 cerkva, ali ljudi ga je toliko hodilo poslušat, da je bila vsaka zanj premajhna; in zavoljo tega je po planjavah s kaeiga drevesa množicam govoril. Le prevzetna ločina Bramanov je ostala, kakor tudi pri Paraveih, terdovratna v svoji neveri. Divji Badagi planejo nad kristjane v Travankoru, sv. Francišk pa, kterimu je bil Bog ravno dar jezikov (kakor apostelnam binkostno nedeljo) podelil, jim gre z majhnim kardelam kristijanov naproti, povzdigne sv. križ ter pravi: „V imenu živiga Boga, zapovem vam, da stojte in se domu vernite“, in slusali so ga. Iz Travankora je šel sv. Francišk na otok Cejlonski, je obiskal v Meliaporu grob sv. apostelna Tomaža in potlej po indijskih otokih Jezusa nevernikom oznanoval.

Jezuisti so bili tudi veliko nestorjanskih (Tomaževih) kristijanov s katoliško cerkvijo zedinili; in l. 1601 je bil jezuit O. Roz njih škof postal.

Imenovano ločenje Hinduanov v ločine, katerih ima vsaka svoje opravila in sege; starodavna navada, da se ločina z ločino nič pečati ne sme, n. p.: kjer braman prenočuje, ondi ne sme nobeden iz druge ločine biti; — pariya ne sme stopiti v tujo hišo, kakor le skoz posebne duri; ako s kterim iz druge ločine govori, mora od delec stati in roko pred ustni deržati, da njegova sapa uniga ne onečisti itd. — to ločenje so razumni Jezuisti za velik zadržek napredovanja keršanske vere spoznali. Zavoljo tega si je l. 1606 jezuit O. Robert de Nobili dal v Indii ime rimski Sannjasi (t. j. kateri se vsimu posestvu in vsim, kar životu dobro de, odpove, in v nar večji ojstrosti živi); vedel se je kakor nar bolj natanki bramani, da bi se tem kaj prikupil; je spreobrnjenecam pripustil se tudi v keršanski veri ločiti in zavoljo tega posebne znamenja svoje ločine nositi. Trinajst let je bilo pričkanje, ali se smejo te posebnosti pripustiti ali ne. Papez Gregor XV. je l. 1623 privolil spreobrnjenecam (neofitam) posebne znamenja nositi. Od zdaj je Nobili res silno veliko ljudi spreobrnil, do 100.000 jih je on kerstil. Ravno tako so delali njegovi nasledniki, in tako je bila res upati, da velika in velika Indija bo se spreobrnila v keršanski svet. Ali dva vzroka sta to veselo upanje poderla in storila, da je Indija še dan današnji v svojim neverstvu. (D. sl.)

Vrednost in doblček petja.

Spisal A. Praprotnik po „Schulbote“.

(Dalje.)

Sveti apostelj Pavl priporoča Efežanam in Kološanam petje, rekoč: „Učite in opominjajte se med sabo s psalmi, s hvalnimi pesmimi in duhovnim petjem; pojte in prepevajte Gospodu hvalezni v svojih srcih!“ — Sveti apostelj Jakob priporoča petje ravno tako kakor molitev. Sveti papez Gregor je ustanovil pevske šole, in je sam v njih učil v naj lepši izgled in posnemo. In vsi veliki cerkveni oblastniki so že nekdejo lepo petje in pevske šole visoko cenili in podpirali. V starih časih je bilo petje, kakor zmed nar prvih umetnost in učenost, ter v toliki časti, da se je tistim, kateri so v njem oistro skušnjo dostali, celo dohtarška čast

podelila. — S petjem svetih in podučljivih pesem se pa tudi od časa do časa spominjamo na nar lepši svete resnice in čednosti, da jih ne pozabimo. Zavoljo tolikiga doblčka tedaj, ki iz praviga, lepiga petja izvira, je sveto pismo že od nekdanj lepe in svete pesmi z besedo in z zgledam priporočevalo. Petje svetih pesem ni le Bogu včas se bolj dopadljivo kakor molitev, temuč tudi koristnejši in boljši, zato ker se z njim duša zopet poživi in prečudno poterdi, ako se je kje že utrudila ali je iz kakiga družiga vzroka za molitev oslabela. Pri molitvi človek večkrat iz navade — včas tudi zoper svojo voljo — preveč hiti, in od tod izhaja, da nas morebiti tudi nar imenitniši resnice prav malo ali celo nič ne ganejo; pri petji pa že napév človeka sili, pri besedah bolj postajati in jih dalje poderževati, in tako se resnice, ktere pojemo, bolj živo očitujejo, se bolj v dušo vtiskujejo in v serce ganejo. Zraven tega ima lep, primerjen napév tudi še sam prečudno moč v sebi v človeku zlahtne in blage čutila zbujati in živiti.

Nek učen mož terdi, da je težko se kod ktera stvar, s katero bi se človeške čutila in obnašanja bolj boljšati in izobraževati zamogle kakor z dobrim in primernim petjem pobožnih in ginljivih pesem. Zraven tega, da petje vso dušo nekako omika in prerodi in za dobro unema, ima tudi še prečudno moč v sebi, da Božji strah in pobožniga duha v serce vsaja in ohranjuje. — Koliko dobriga ni pač že lepa in ginljiva pesem, polna zlahtniga duha in moči v človeški duši vstvarila in prerodila! Marskteri mladenec je bil že z lepo pesmijo k pobožnosti zbujen, in marsktera deklica in omahljiva duša že z lepim petjem za dobro uneta in uterjena. Kolikrat je že ginljivo petje tega in uniga neobčutljiviga grešnika pretreslo, zdramilo, mu solze kesanja v oči privabilo, in mu terden sklep zbudilo! Veliko britkopolnih in milotožnih sere se je že s petjem umirilo, polajšalo in zopet ozdravilo. Lepa duhovna in čutilna pesem že vsakiga tudi neobčutljiviga človeka, ako jo le bere, kolikor toliko gine. Koliko več pa še stori petje, ktero človeka vsiga do serca prevzame in s prečudnimi čutili greje! Nar več pa premore slovesno v stoterih glasih združeno petje. Vsak naj sam premisli, kako je bil že večkrat pri takim združenim petju do serca in solz ginjen; in ako ni skusil, naj skusi kakšno prečudno moč ima združeno petje v sebi. Tako se je godilo sv. Avgustinu kakor je sam spoznal, rekoč: „O kako sim se pač večkrat solzil pri hvalnim petji in duhovnih pesmih! Kako oistro in močno je segal ljubeznjivo pevajoči glas tvoje cerkve, o Bog, v mojo dušo! Z njim so mi tekle tvoje besede v moje ušesa, in po njem je lila tvoja resnica v moje serce. Vsa moja duša je bila v pobožnosti uneta in pregreta, solze so mi oči zalivale in moje serce se je z radostjo napolnovalo, ko sim to petje poslušal.“ — Sveti Bernard, kakor se bere, je vidil, ko so drugi hvalno pesem, „Te Deum“, peli, angele od ene do druge strani po koru hoditi in tako mnihe za slovesno petje unemati. Bere se tudi, da je nek Turk, nar starji pašatov sin, kteriga je vikši Milanski škof, sv. Karl kerstil, spoznal, da ga je to nagnilo turško vero zapustiti in se k pravi keršanski podati, ker je nekrat v Dubrovniški benediktinski cerkvi prelepo duhovno petje in ljubeznjivi glas orgel slišal, kar mu je tako k sercu šlo, da je precej sam pri sebi rekel: „Nemogoče je, da bi ta vera prava ne bila, v kateri se Božja slava s tako ljubeznjivim petjem oznanuje.“ — In zopet drugej se bere: Ko je pred 1500 leti ajdovska derhal v Milanski tempelj privrela in hotla kristjane preganjati, je vsa na enkrat ostremela in s spoštovanjem navdana odrevenela, zakaj pobožno petje zbranih kristjanov, ki so ravno svoje prelepe pesmi peli, je te preganjavce tako globoko ginilo in pretreslo, da so vsi pri tej priči k keršanski veri pristopili.

Z molitvijo, pravi nek pisavec, se duša k Bogu povzdiguje; s petjem pa se nebesa na zemljo približujejo. — Ljubeznjivo petje polajša delo, nam posladi počitek po dokončanem delu, nam britke solze posuši in bolno serce zo-

pet ozdravi. Njegova moč je res velika, ktera vedno no-
veje in globokeje v dušo sega, ter se prilega otroku v zi-
beli in tudi starčiku s sivo glavo. (K. sl.)

Kaj lepiga in spodbudljiviga si je po- poltnik mesca velikiga travna po Ljub- ljani v svojo torbico nabral?

III.

Predragi prijatel!

Tvojim vošilam ustreči zopet za mizo sedim, ti dalje
naznaniti, kako so gospod fajmošter šmarnice pričeli in
kako so se skoz celi mesec obhajale.

Stopivši na prižnico in ugledavši tako številno mno-
žico, kakor se je le o redkih časih celiga leta v ti prostorni
cerkvi zbere, jih sveta groza prevzame in ginljivo svoj za-
četni nagovor pričnejo, v katerim so, ker so zjutraj o pol-
desetih (ne pozabi, de je prvi dan veliciga travna letos
praznik vnebohoda Kristusoviga bil) pripovedovali, kaj je
šmarnična pobožnost, kje in kako se je začela in po kato-
liškimi svetu razširila, in koliko koristi je že prinesla, raz-
lagali, kako se ta pobožnost sploh, ali v cerkvah ali pa
domá po hišah obhaja, in kako se bo tukej obhajala. Po-
slušavci so verno poslušali, sveta tihota je po hiši Božji
kraljevala, med tem ko so govornik pripovedovali, de se
bodo pri šmarnicah naslednjiga redü deržali:

Šmarnice se bodo vsaki dan s tem pričele, de se bo
kratko premišljevanje Mariiniga življenja, kratka vadba v
premišljevanju primerjene Mariine čednosti in kratka molitev
za imenovano čednost in za Mariino pomoč in njeno varstvo
in potem tudi pesem s prižnice brala, ki je za tisti dan
namenjena in se bo potem tudi na koru pela, in sicer nje-
na prva polovica koj, ko mašnik brati jenja; — med pe-
tjem prve pesmine polovice se bo sv. Rešnje telo k šmar-
ničinu altarju preneslo, kjer bo mašnik po končanem petji
„tantum ergo sacramentum“ zapel in prvi žegen dal;
po žegnu se bodo lavretanske litanije s kratkimi molitvami
po litanijah molile, ktere se bodo, namest kakor po navadi
s petimi Očenaši in Česenamarijami, sklenile z enim pet-
najsterkam sv. roženkrancea in sicer s tistim, ki se z bra-
nim premišljevanjem vjema; — po roženkranceu se bo druga
polovica dnevene pesmi spela, po končanem petji pa angelovo
češenje na glas molilo; potem „genitori genitoque“
zapelo, med katerim bo drugi ali poslednji žegen. K razidu
zbraniga ljudstva se bo še ena zmed toliko Mariinih pesem,
kakor jih zdaj že jako lepih imamo, v domačim jeziku za-
pela; tako se bodo vsaki dan šmarnice obhajale in sklepale.

S serčnim vošilam, de bi se vsaki dan mnogo ljud-
stva k ti otroški in ginljivi pobožnosti do naše ljube Matere
Marije, kraljice nebes in zemlje zbralo, so gosp. fajmošter
svoj kratki govor sklenili ter terdno upanje izrekli, de nam
bo gotovo mnogo gnad po Mariinih priprošnjah od njeniga
ljubiga Jezusa, našiga odrešenika in tistiga dobriga pastirja,
došlo, ki neprenehama pred in za svojimi ovčicami hodi
skerbé, de bi se nobena ne zgubila od čede, ki jo vselej
na nar boljši pašo vodi.

V tem svojim terdnim upanji se gosp. fajmošter niso
goljfalí. Dan za dnevam od perviga do zadnjiga se je to-
liko obila množica zbirala, de je bila cerkev skorej vselej
natlačena. Ob šestih so bile navadno že vse klopi zasédene,
in to v lepim in gerdim vremenu. Tudi nikar ne misli, de
se je samo pobožno ženstvo zbiralo; ne le pobožno ženstvo,
tudi drugo ženstvo, ki ga dozdej nismo pobožnemu priste-
vali, je šmarnice pridno in obilo obiskovalo; pa tudi mož-
kam gre ta čast, de se jih je več vidilo, kakor pri vsaki
nedeljski Božji službi.

Kakor je bila pa tudi cerkev vsaki dan z vernimi na-
tlačena, jih je vender še veliko bilo, ki bi bili radi, pa
niso mogli iti, ali zavolj svojih opravil, ali pa zato, ker
so mogli doma varhi biti, ko jih je že tako več od hiše šlo.
Ne misli, de ti s svojim današnjim naznanilam presiljujem;

poslušaj, de ti poterdim, kar sim rekel. Tretjiga maliga
travna namreč jih je več tistih, ki bi se bile tudi rade šmar-
nic vdeleževale, pa se, kakor so previdile, ne bodo mogle,
k gospod fajmoštru prišlo, pritožiti se, de za nemške gos-
podske in bogate dobro, za kranjske, nizke in revne ljudi
pa malo skerbé; té pritožbi potem ponižno prošnjo prista-
vijo, de bi se tudi njim šmarnice napravile. Kdo bolj vesel,
kot fajmošter; tedaj obljubijo, to reč bolj natanko premisliti
in s svojimi gospodi sodelavci se posvetovati. Kar so ob-
ljubili, so storili. Sklenjeno je bilo, nemškim šmarnicam še
slovenske pridjati, pa kdaj, de bo revnim pa pobožnim
poslam, katerih, kakor sim ti že v prvem pismu omenil, in
s tem svoj izrek poterdim, mem vsih zapeljevanj in nevar-
nost še veliko imamo, brez zamude svojih stanovnih dolž-
nost mogoče obiskovati jih in de nevšečne gospodinje in
gospodarji besedovati ne bodo mogli; kdaj tedaj slovenske
šmarnice obhajati? Bilo je sklenjeno, prosivke poskusiti, je
li res njihova prošnja in želja serčna in resnična. Duhov-
šina si misli, ako so njih prošnje v resnici serčne, bodo
prosimke gotovo tudi pri volji, se zastran njih nekoliko pri-
tergati spanca, tedaj je slovenske šmarnice zjutraj pred
vsemi navadnimi mašami na 4 na 5 postavila ter jih v ne-
deljo zjutraj pri slovenski Božji službi očitno s prižnice tako
oznanila, kakor je bilo ravno zdaj povedano.

Slovenskim šmarnicam pa je bil ta le red postavljen: O
4 na 5 premišljevanje Mariinih čednost iz njeniga življe-
nja; o 5. litanije Matere Božje s petnajsterkam s roženkrancea,
potem sv. maša pri šmarniškim altarji, med ktero se bodo
v Mariino počesenje pesmi pele.

In glej, dragi prijatel, dekliske prošnje so bile v res-
nici serčne, zakaj zbralo se jih je bilo koj v pondeljik že
okoli pol petih toliko iz celiga mesta, de je bila cerkvena
ladija čisto napolnjena; pa to ne samo v pondeljik kot per-
vi dan, ampak vse dni celiga šmarniga mesca.

Iz dozdej povedaniga razvidiš tedaj, de se je vsaki
dan nar manj tri tavežent ljudi v stolni cerkvi vdeleževalo; —
kaj ne, lepo število Mariinih častivcev in častivk, že k
temu številu bi se prilegle besede Gospodave, ktere je sv.
Pavlu v Korintu govoril: „Ne boj se, zakaj v tem me-
stu imam še veliko ljudstva“. Tode, rečem ti, ne
sodi prenažno imenovanih besed, le počakaj še nekaj časa
de ti še kaj družiga povem.

Ne samo v stolni cerkvi, ampak še v dveh drugih
cerkvah so se šmarnice vsaki dan obhajale in sicer ob še-
stih zvečer v sv. Jakopski fari v podružnici sv. Florjana
in pa ob osmih pri Marii Devici pred mostam ali v
franciškanski cerkvi. — Tudi tukaj sta bila šmarnična al-
tarja lepo ovenčana; njuno natančniši popisovanje mi odpu-
sti, saj bi ti ga tako ne mogel dati, ker si teh altarjev ni-
sim tako natanko ogledal, de bi ti jih zamogel popisati; pa
tudi ne potrebuješ zopetniga popisovanja, saj zastran ozali-
ševanja altarjev se tako ne boš mogel po ljubljanskim rav-
nati, ako boš drugo leto tudi ti to pobožnost v svojim kraji
vpeljati poskusil; pa saj to tudi bistveno ni, zamore se v
vsakim kraji po svoje storiti, kakor kdo vé in zamore. Šmar-
nični altar v stolni cerkvi sim ti iz dveh vzrokov tako ob-
širno opisal, kakosin je bil; prvič, de si imenovani altar
živo predočuješ, drugič in posebno pa zato, de sim ti s tem
tudi povedal gorečnost ljubljanskih gospá in gospodičen za
šmarniško pobožnost; zakaj altar so edino deviske, se clo
visokorodne roke kinčale, cvetecih cvetlic so gospé in gos-
podične ali iz svojih vertov ali s svojih oken Marii v dar in
čast vsaki dan posiljale, le deviske roke so vence spletale,
le deviški roke lepe šopke delale in v drage posode devale;
le deviske roke ovele cvetlice s cvetecimi spreminjale, le
deviske roke žejnim zalivale. In vse to z velikim veseljem.
Dragi prijatel! ali si vidil kdaj kaj taciga v Ljubljani svoje
žive dni? V stolni cerkvi je bilo to kaj neznaniga, de bi
se bil še kdo drugi kaj pečal z ozalisanjem altarjev, kakor
ti, katerim gre v dolžnost. To memo gredé. Poverniva

se k šmarnicam v cerkev svetiga Florjana. Le enkrat sim iz tega namena obiskal to cerkev. In glej! pol šestih je še le bilo, ko sim va-njo stopil, pa so bile klopi že vse polne pobožnih vernih, ob šestih pa je bila navadno vsa cerkev polna. In to vsaki dan. Ne zabi, si tudi tukej okoli šest do osem sto ljudi misliti, ki so vsaki dan sem prišli Marijo počastiti. In kako so ti Marijo častili? S petjem in z molitvijo; pele so se včasih lavretanske litanije, včasih pa le molile s svojimi molitvami; molil se je sv. roženkranc, pele so se pesmi v Mariino počenje pred izpostavljenim sv. Rešnjim telesam, s katerim sta se dva žegna dala.

Pojva dans še v cerkev Matere Božje pred most, ali k Franciskanam ob osmih zvečer. De bova pa tudi kaj vidila, in ne samo slišala, te morem tudi tukej ravno nasproti šmarničnemu altarcu peljati, pa ne po cerkvi gori, zakaj ne vem ako bi se mogla do nasprotne kapele skoz klečeče ženstvo pririniti. Pojdi tedej z menoj skozi porto (klosterske vrata), po klosterskim mostovžu na predprižnico; od tukej boš nar boljše in vse vidil in slišal. Nekaj minut še manjka, de se bodo šmarnice pričele; ozri se tedej nekoliko gor do velikega altarja in doli do podkora. In kaj vidiš? Množico ljudi, ki po široki cerkveni ladji med klopami in konce klopi sim ter tje se giblje in kakor pravimo, tako rekoč plava; toliko ljudi se je tudi sem sošlo, Marijo svojo nebeško mater in kraljico počastiti. Verjemi, de je bila tudi ta prostorna cerkev pobožnih Ljubljancavov, posebno Ljubljancank, tako napolnjena, de tistim, ki so mislili le nekaj časa pri šmarnicah biti, ker so jih v svojim času stanovne opravila domu klicale, ni bilo mogoče iz cerkve priti. Po mojih mislih, se je tudi v tej cerkvi okoli dva tavežent ljudi vsaki dan zbralo. Nekatere gospodinjse so se sicer jezile, ko njih poslov ni bilo domu ob odločenim času, pa kaj, ker jim ni bilo mogoče, ven priti; saj bi bile radi šli domu, pa niso mogli. To se je pa le perve dni godilo, dokler v stolni cerkvi kranjske šmarnice niso bile oznanjene, potem so se posli pritergavši si na spanji le večji del tukej zbirali med tem, de so njih gospoda še pri pokoji bili.

Tudi tukej so se šmarnice le z molitvijo sv. roženkranca, z moljenimi ali petimi lavretanskimi litanijami in s petjem Mariinih pesem pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesam obhajale. Terpela je ta pobožnost gotovo eno celo pa tudi pol drugo uro, kakor se je več ali manj pelo, in vender vsaki dan toliko ljudi! Od kod? — Iz Ljubljane, nek-daj mlačnim mestam pristete. In pa kaj misliš, de te množice hodijo le svojo radovednost in radovednost past? Ali ne slišiš, kako glasno in pobožno cela cerkev odgovarja visoko častitumu o. Gvardianu, ki roženkranc naprej molijo? Ali ne slišiš, kako nadušeni glasovi kakor iz eniga gerla po celi cerkvi doné in se gotovo tudi deleč okoli cerkve slišijo, kakor bi hotli cerkveni strop predreti, in v nebesa hiteti pred sedež milostljiviga sodnika. Ali čuješ, kako se „Gospod usmili se nas“ poječimu gvardianu s stoter-nim glasom po celi cerkvi plameče odpéva: Gospod usmili se nas! Kriste usmili se nas! Kriste usliši nas! Ali se ti ne topi serce od miliga in nadušeniga klicanja do Marije nebes kraljice, de naj moli in prosi Boga za nas grešnike vse! Ali ti ne stopijo solze pobožnosti v tvoje oči, ko slišiš iz jezero gerl o. Guardianu, ki Mater Božjo kličejo na pomoč, odpevati

ali:
Oh ti, Marija, sladko ime,
k tebi zdihoje moje serce!
Boža duhovna — Milosti polna,
Prosi Marija za grešnike vse!
ali pa:

Sveta Mati božja, prosi Boga za nas!
Hvaljen bodi Jezus zde in na večni čas!
Le prosi, le prosi Marija za nas!

Kar tedej iz mojiga današnjiga lista posneti zamoreš, so pač gor imenovane besede Gospodove do s. Pavla: „Ne

boj se, zakaj veliko ljudi imam še v tem mestu“, resnične. In v resnici mesto, kjer jih zmed 20.000 ljudi vsaki dan 5000 do 6000 v odločenim in še drugih veliko v priložnim času v cerkev hodi, bi se pač skorej ne smelo več mlačnim prištevati.

Ali tedej to ni kaj lepiga in spodbudljiviga, kar iz Ljubljane zveš. Ako hočeš pa še kaj zvediti, mi svoje želje daj na znanje ter piši svojimu zvestimu prijatelju A. Suškimu.

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane. Majhen pregled družbe sv. Franciška ali častitljivih OO. Franciskanov po vesoljnem svetu iz poslednjiga velikiga zbora v Rimu bo gotovo mikaven našim bravam. — Vsa deržina se deli v: Minores Observantium, Reformatum in Recollectorum. Ima pa 103 provincije ali okrajine, 1408 samostanov ali kloštrov in 21.375 bratov ali udov po vsim svetu; potlej 53 ženskih samostanov s 1218 nunami. Zmed unih povzdignemo samo iz reda Reformatov iz kteriga so p. OO. Franciskani po Slovenskim, nekatere sosebne imenitne okolišine. Letá ima 40 provincij, 540 obstoječih samostanov, 182 pa je od leta 1768 zgubljenih; 60 noviciatov; 42 vesoljnih (studia generalia), in 98 provincij-nih učilišč (studia provincialia); 13 misijonskih sobivališ; 57 hospicij; 52 fará; šteje 11 nadškofov in škofov, 1176 pridigarjev, 202 misijonarja med neverniki, 4769 mašnikov, 614 klerikov; 2671 bratov nemašnikov, 227 mašniških, 120 nemašniških novincev, 1039 samostanskih tereciarjev, tedaj vsih živih bratov 9701; umerlih pa od 1768, leta 21.759. Od ravno tega leta je ta red 281 del na svitlo dal, in 184 bratov in sester je v sluhu svetosti umerlo. — V poslednjim velikim zboru v Rimu je bil zvoljen za general-ministra ali velikiga poglavarja vsiga reda: P. Bernardinus (Senensis) a Montefranco, immediatus custos Terrae Sanctae, ex provincia seraphica Tusciae. Obs.; potem 3 general-prokura-torji, in pa 10 general-difinitorjev, med kterimi so: Gerardus Zob, provinciae s. Ladislai R., Andreas Kujančić, provinciae Bosnae-Argentinae, Petrus Gubl, iz južne Amerike, Salezi Volčič, provinciae s. Crucis, itd. To so verhoji, veje in sad častitljiviga drevesa, ki ga je bil sv. Francisk zasadi. Kako serčna spodbuda k pridnimu delu za blagor ne-umerjočih duš, ko trud tudi le eniga samiga človeka za-more z Božjim blagodarom tolike nasledke imeti. — Gosp. O. Salezi Volčič so že iz Rima prišli, po doveršenji svojih opravil pa se bodo zopet v Rim vrnili.

* 17. t. m. se je končal škofovski zbor na Dunaji ob devetih zjutraj.

Iz Tersta 17. roznika. Dans zjutraj po osmih so imeli romarji sv. Severina sveto mašo v novi cerkvi sv. Antona, popoldne ob štirih pa bodo proti Ankoni odrinili. Vsih skupaj bi utegnili biti 24—27. Nar več jih je iz avstrijan-skih krajev, nekaj pa tudi tujcev in so večji del duhovni vsake verste. Njih vodja je prečast. g. Anton Onofrio, c. k. šolski svetovavec in korar v Rovigni. Popotvanje čez morje terpi kakih 16 ur, po suhim dalje do Rima pa 5 dni, ker se bodo tje gredé mudili v Loreti, Asizu in v Ternih. V Rimu imajo 8 dni ostati; nazaj gredé pa bodo šli skoz Civita-vecchio, Livorno, Pizo, Florenco, Bologno, Feraro, Padova in se bodo v Benedkah razšli. Popotvanje od Tersta do Benetek nazaj bo neki terpelo 25 dni.

Mili darovi.

Za blejske pogorelee.

Od neznaniga 1 gld. za posle. — Od dveh neznanih troje oblačilo za posle. — Od neznaniga 5 gld. v srebru za posle.

Opomba. Naj se odslej za nekoliko časa vse pisma v Daniških saderah do visokočast. gosp. Jurja Volca, duhovna v bogoslornici Ljubljanski, napisujejo, in vsi dopisi na „Danico“ njemu pošiljajo.